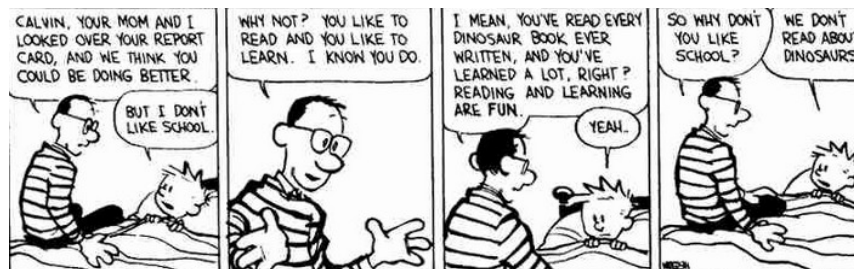

A History of "Amaratzus": To Whom Did Chazal Think They Were Speaking?

ה'עם הארץ' בתלמודם של תנאי ואמוראי ארץ ישראל

צבי אריה לאם

1) The Paradigm?

Bavli, *Pesachim* 49b (ca. 6th century CE)

תנו רבנן: לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם... ולא ישא בת עמי הארץ, מפני שהן שקץ, ונשותיהן שרץ, ועל בנותיהן הוא אומר ארור שכב עם כל בהמה... אמר רבי אלעזר: עם הארץ מותר לנוחרו ביום הכיפורים שחל להיות בשבת. אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור לשוחטו! - אמר להן: זה - טעון ברכה, וזה - אינו טעון ברכה

The rabbis learnt: A person should always sell all that he has in order to marry the daughter of a Torah scholar...but he should not marry a daughter of the peoples of the land (*'ammei ha-aretz*) because they are as a detestable thing, and their wives are swarming things, and about their daughters it says: "Cursed is he who sleeps with any animal" (Dt 27.21)...R. Eleazar said it is permissible to stab an *'am ha-aretz* [even] on the Day of Atonement that falls on the Sabbath. His students said to him: Rabbi, say [instead to] ritually slaughter him! He replied: the latter requires a blessing, but the former does not.

2) Relating to the עם הארץ

A) Yerushalmi, *Demai* 1.3, 22a (late 4th – early 5th century CE)

אמר ר' יוחנן בשעה שגזרו על הדמאי לא גזרו על דברים הללו אמר רבי הושעיא אימת קדשים עליו ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. וחלת עם הארץ, על דעתיה דרבי הושעיא בחלת עם הארץ היא מתניתא אבל חבר שלקה עיסה מעם הארץ והפריש חלתה לא

R. Yohanan said: at the time when they decreed concerning produce of uncertain tithe-status (*demai*), they did not decree concerning these [cases enumerated in the *mishnah*, among which is the *hallah* of the *'am ha-aretz*]. R. Hoshaiiah said: [rather because] the fear of holy things is upon him, and he will not give to a priest something that has not been properly tithed. Thus, with respect to *hallah* of an *'am ha-aretz*, according to R. Hoshaiiah the *mishnah* relates [specifically] to *hallah* of an *'am ha-aretz*. But if a person who is careful concerning the tithe- and ritual purity-status of food (*haver*) purchases dough from an *'am ha-aretz* and wishes to separate out its *hallah*, this is not the case [i.e. the *haver*, unlike the priest, must separate out the appropriate tithes].

Tosefta, *Demai* 2.19 (mid-late 3rd century CE)

בנו של עם הארץ שהיה למד אצל חבר או עבדו של עם הארץ שהיה למד אצל חבר כל זמן שהן אצלו הרי הן כחבר יצאו מאצלו הרי הן כעם הארץ

The son of an *'am ha-aretz* who studied with a *haver*, or the servant of an *'am ha-aretz* who studied with a *haver*, for as long as he stays with the *haver*, is considered like a *haver*. When they depart from him, they are considered [once more] like an *'am ha-aretz*.

B) Yerushalmi, *Bikkurim* 3.3, 65c (late 4th – early 5th century CE)

רבי מאיר חמי אפילו סב עם הארץ ומיקם ליה מן קמוי אמר לא מגן מאריך ימים

If R. Meir saw even an elderly *'am ha-aretz* he would rise before him. He would say: not for naught has [God] lengthened his days.

C) Yerushalmi, *Demai* 2.3, 23a (late 4th – early 5th century CE)

אתיא דר' לא כר' שמעון בן לקיש דר' שמעון בן לקיש הוה סלק לגבי אילין דבי ר' ינאי והוון נשייא חזיין ליה וערקן מן

In accord with [the opinion of] R. Ila [that a sage is not automatically presumed to be a *haver*] is [the following story concerning] R. Shimon b. Lakish; for R. Shimon b. Lakish visited those of the house of R. Yannai, and the women saw him and fled from before him. He said to them: [Not to worry,]

קומוי. אמ' לון אבא לכון בייתא, עם הארץ אני אצל טהרות	I will come with you to the house [for] I am an 'am ha-aretz concerning purities.

3) Negative Portrayals?

Mishnah, <i>Avot</i> 3.10 (early 3 rd century CE)	
רבי דוסא בן הרכינס אומר שינה של שחרית ויין של צהרים ושיחת ילדים וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ מוציאין את האדם מן העולם	R. Dosa b. Hyrcanus says: sleeping during the morning, and wine in the evening, and conversation with children, and sitting in the gathering places (synagogues?) of the 'ammei ha-aretz removes one from the world.

4) Case Study

Bavli, <i>Pesachim</i> 49b (ca. 6 th century CE)	
תניא, היה רבי מאיר אומר: כל המשיא בתו לעם הארץ - כאילו כופתה ומניחה לפני ארי. מה ארי דורס ואוכל ואין לו בושת פנים - אף עם הארץ מכה ובועל ואין לו בושת פנים	It is learnt: R. Meir would say, any who marries his daughter to an 'am ha-aretz – it is as if he bound her and placed her before a lion. Just as a lion attacks and devours without shame, so does the 'am ha-aretz attack her and cohabit with her without shame.
Tosefta, <i>Avodah Zarah</i> 3.9-10 (mid-late 3 rd century CE)	
ואין נותנין להן בנות לא גדולות ולא קטנות דברי ר' מאיר וחכמ' אומ' נותן לו גדולה ופוסק עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו. מעשה ברבן גמליאל הזקן שהשיא את בתו לשמעון בן נתנאל הכהן ופסק עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו... ואיזהו עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטהרה דברי ר' מאיר	And we do not give [to the 'am ha-aretz] either adult or minor daughters [in marriage], the words of R. Meir. But the Sages say: we may give an adult daughter [in marriage] on condition that she not prepare purities for him. A story concerning R. Shimon b. Gamaliel who married of his daughter to Shimon b. Netanel the priest, and arranged with him that [his daughter] not prepare purities for him... Who is an 'am ha-aretz? Any who does not eat common food in a state of ritual purity, the words of R. Meir.